

Tin xây dựng _ Xu hướng kiến trúc đô thị xanh tại Việt Nam

Khi tốc độ đô thị hóa ở Việt Nam tăng nhanh, mọi thành phố lớn đều đối diện với thách thức lớn về môi trường, hạ tầng quá tải và chất lượng sống giảm sút. Khói bụi, ô nhiễm, nguồn tài nguyên ngày càng cạn kiệt - những vấn đề này không chỉ là nỗi lo trước mắt mà còn ảnh hưởng lâu dài. Trong bối cảnh đó, kiến trúc đô thị xanh không còn là một xu hướng phụ, mà trở thành yếu tố then chốt để xây dựng môi trường sống lành mạnh và phát triển bền vững.

Đô thị xanh mang đến lựa chọn thiết kế hướng về tự nhiên, sử dụng vật liệu thân thiện, tận dụng ánh sáng, thông gió, và đưa cây xanh vào trong không gian sống. Nó giúp cân bằng giữa hiện đại & môi trường, giữa tiện nghi & trách nhiệm. Khi áp dụng đúng, kiến trúc xanh là cơ hội để nâng cao chất lượng sống, giảm thiểu tác động môi trường và tạo ra giá trị xã hội rõ ràng.

♦ Các xu hướng kiến trúc xanh tại Việt Nam 1. Thiết kế công trình tối ưu năng lượng

Một xu hướng nổi bật là thiết kế theo hướng tiết kiệm năng lượng: tận dụng ánh sáng tự nhiên, thông gió hiệu quả, lớp vỏ công trình cách nhiệt tốt. Nhờ đó, tòa nhà không chỉ giảm nhu cầu dùng điện cho chiếu sáng và máy điều hòa mà còn giảm phát thải khí nhà kính. Các dự án mới thường được quy định nghiêm hơn về hệ số chiếu sáng, độ thoáng khí, hệ thống điều hòa thông minh - để tối ưu vận hành về lâu dài.

2. Vật liệu thân thiện môi trường

Các vật liệu như gạch không nung, bê tông tái chế, kính low-E, vật liệu cách nhiệt xanh, hoặc vật liệu từ nguồn tái sử dụng đang được ứng dụng ngày càng rộng. Những loại này giảm thiểu lượng xi măng và nhiệt lượng tiêu thụ trong sản xuất, giảm phát thải và ô nhiễm phụ trợ. Các công trình xanh đòi hỏi chọn vật liệu qua vòng đời - từ sản xuất, vận chuyển đến sử dụng và bảo trì - để đảm bảo tính thân thiện với môi trường thực sự.

3. Tích hợp không gian xanh vào công trình

Cây xanh không còn chỉ là trang trí ngoại thất; xu hướng mới là tích hợp không gian xanh **trong công trình**: mái xanh, ban công xanh, tường cây đứng... Những yếu tố này hỗ trợ hạ nhiệt đô thị, cải thiện vi khí hậu nội bộ, tăng chất lượng không khí và mang lại cảm giác gần gũi thiên nhiên hơn cho cư dân.

♦ Thực trạng, số liệu và nguồn lực hiện có

- **HCM dẫn đầu cả nước** về số lượng công trình xanh, với 107 dự án công trình xanh được ghi nhận, theo Chinhphu.vn.
- Tỷ lệ đô thị hóa Việt Nam đến năm 2025 khoảng **45%**, theo các chỉ tiêu đặt ra bởi Nghị quyết Quốc hội và các đề án phát triển đô thị xanh - thông minh.
- Bộ Xây dựng và các địa phương đã và đang hoàn thiện nhiều chính sách, quy hoạch hỗ trợ phát triển đô thị xanh - trao Giải thưởng Kiến trúc Quốc gia cho các công trình xanh, tăng cường tiêu chí kiến trúc xanh trong các dự án quy hoạch và thiết kế.

♦ Lợi ích khi kiến trúc đô thị xanh được triển khai sâu rộng

- **Kinh tế**: Giảm chi phí vận hành bằng cách tiết kiệm điện, nước, giảm chi phí bảo trì nhờ vật liệu cách nhiệt và thiết kế thân thiện môi trường hơn.
- **Xã hội**: Không gian sống trong lành, cây xanh & công viên nhiều hơn giúp cải thiện chất lượng không khí, giảm căng thẳng và nâng cao sức khỏe cộng đồng.
- **Môi trường**: Ít phát thải, giảm hiệu ứng đô thị nóng lên (heat island), bảo vệ nguồn tài nguyên thiên nhiên và đa dạng sinh học.
- **Doanh nghiệp & chủ đầu tư**: Giành được niềm tin từ cư dân, tăng giá trị dự án, mở rộng thị phần trong phân khúc khách hàng có ý thức về môi trường và chất lượng sống.

♦ Thách thức cần vượt qua để thực sự xanh hơn

- **Quy hoạch và tiêu chí chưa đồng bộ**: Mặc dù có nhiều chính sách, nhưng bộ tiêu chuẩn, quy định cụ thể cho các công trình xanh và đô thị xanh vẫn chưa được áp dụng thống nhất.
 - **Chi phí đầu tư ban đầu cao hơn**: Vật liệu xanh, hệ thống thiết bị tiết kiệm năng lượng và công nghệ mới thường đòi hỏi chi phí cao, chưa kể đến chi phí bảo trì và vận hành phù hợp để giữ “xanh” thật sự.
 - **Thiếu nguồn nhân lực chuyên môn**: Kiến trúc sư, kỹ sư và công nhân cần được đào tạo về thiết kế xanh, sử dụng vật liệu mới, quản lý môi trường, vận hành công trình bền vững.
 - **Vấn đề thực thi và duy trì**: Không ít công trình chỉ “xanh” về hình thức - trồng cây, mái xanh nhưng không được chăm sóc, vật liệu kém chất lượng hoặc không được quản lý tốt về lâu dài.
1. **Hoàn thiện chính sách & tiêu chuẩn**: Xây dựng tiêu chí rõ ràng cho công trình xanh và đô thị xanh, quy định bắt buộc trong thiết kế và cấp phép xây dựng.
 2. **Đầu tư đào tạo & nâng cao năng lực**: Tăng cường các khóa học kiến trúc xanh, đào tạo kỹ sư - công nhân về vật liệu mới, năng lượng sạch, bảo trì công trình.
 3. **Ưu tiên vật liệu xanh bản địa & công nghệ phù hợp**: Sử dụng vật liệu sản xuất trong nước, thân thiện môi trường, hiệu quả chi phí, phù hợp khí hậu, văn hóa vùng

miền.

4. **Giám sát và duy trì sau khi xây dựng:** Thiết lập hệ thống bảo trì cây xanh, vật liệu, mái xanh; có báo cáo định kỳ về môi trường và khả năng vận hành lâu dài.
5. **Tăng cường nhận thức & hợp tác:** Chủ đầu tư, chính quyền địa phương và cộng đồng cần phối hợp để nâng cao hiểu biết và khuyến khích phát triển đô thị xanh thông qua quy hoạch tổng thể.

Kiến trúc đô thị xanh không chỉ là một hay lựa chọn phụ trợ; nó là **hướng đi chiến lược**, là cách thức để Việt Nam xây dựng những thành phố đáng sống – hài hòa giữa thiên nhiên, môi trường và cuộc sống con người. Khi các doanh nghiệp xây dựng biết hòa hợp kiến trúc hiện đại với vật liệu thân thiện, khi không gian xanh được tích hợp hài hòa vào công trình, đô thị sẽ không chỉ đẹp hơn mà còn bền vững hơn, văn minh hơn. **Đô thị xanh - con đường tất yếu để phát triển bền vững, nơi mỗi công trình là một cam kết trách nhiệm với môi trường và thế hệ mai sau.**

Nguồn tham khảo

- “TPHCM dẫn đầu cả nước về kiến trúc xanh” - Chinhphu.vn, 19/04/2025 chinhphu.vn
- “Phát triển kiến trúc đô thị hiện đại, xanh, thông minh, giàu bản sắc” - VietnamNet [VietnamNet](https://vietnamnet.vn)
- “Phát triển đô thị xanh và bài toán quy hoạch” - Báo Mới <https://baomoi.com>